

Valtiosopimusoiikeus

Siiri Haaksi

Mitä valtiosopimusoikeus on?

- ❖ Valtiosopimusoikeus sääntelee
 - ❖ Valtiosopimusten perusmuotoa ja tekotapaa
 - ❖ Sääntöjä, joiden mukaan sopimuksen osiin voidaan tehdä varaumia
 - ❖ Sopimusvelvoitteiden soveltamisalaa
 - ❖ Tulkintasääntöjä
 - ❖ Syitä, joiden perusteella sopimus voidaan irtisanoa tai keskeyttää
- ❖ Suurelta osin kodifioitiin Valtiosopimusoikeutta koskevassa Wienin yleissopimuksessa (VCLT) 1969 → voimaan 1980
- ❖ Valtiot aktiivisimpia sopimussuhteita solmivia toimijoita
 - ❖ Myös kansainväliset järjestöt voivat solmia sopimuksia
- ❖ ILC hyväksyi 2011 aseellisten selkkausten vaikutuksia sopimusoikeuteen koskevat artiklat
 - ❖ Tarkoitus kodifioida asiaa koskeva kansainvälinen oikeus
 - ❖ Jopa aseellisen selkkauksen puhkeamisen pitäisi vaikuttaa mahdollisimman vähän oikeussuhteiden vakauteen

VCLT 2 artiklan 2 kohta:

- ❖ Valtiosopimus voi sisältyä yhteen, kahteen tai useampaan toisiinsa liittyvään asiakirjaan
- ❖ Valtiosopimus on
 - ❖ Kirjallinen
 - ❖ Kansainvälisten oikeussubjektien välinen
 - ❖ Kansainväliseen oikeuteen perustuva
- ❖ Määritelmä on melko löyhä
 - ❖ Kunhan täyttää vaatimukset tai osoittavat riittävän selvästi osapuolten aikomuksen sitoutua sopimukseen

- ❖ Valtiosopimuksessa voidaan määrät muiden erityisten kokonaisuuksien, kuten kansainvälisten järjestöjen tai erillisten tullialueiden (Hong Kong, Macau, Taiwan) liittymisestä sopimukseen – sopimusta voidaan myös muuttaa sitä varten
 - ❖ EU:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen
 - ❖ WTO:n perustamisesta tehdyssä Marrakeshin sopimuksessa on aina sallittu muiden kuin valtiollisten ”erillisten tullialueiden” jäsenyys
- ❖ Valtiosopimmusoikeutta ei sovelleta
 - ❖ Valtion sisäistä oikeutta koskevaan sopimukseen
 - ❖ Sopimuksiin, joiden tarkoituksena EI ole luoda oikeudellisia velvoitteita
 - ❖ Esimerkiksi Kööpenhaminan ilmastopöytäkirja 2009,

Valtiosopimuksen laatiminen

- ❖ Ilman muodollisuuksia valtuuden antaa suostumus valtiosopimukseen omaavat
 - ❖ Valtionpäämiehet
 - ❖ Hallituksien päämiehet
 - ❖ Ulkoministerit
 - ❖ Diplomaattisten edustustojen päälliköt
 - ❖ Akkreditoivan valtion ja sen valtion, johon heidät on akkreditoitu, välisen sopimuksen hyväksymistä varten
 - ❖ Valtion kansainvälisen järjestön sopimusteksin hyväksymistä varten valtuuttama edustaja
- ❖ Muiden, jotka pyrkivät toimimaan valtion nimissä on esitettävä asianmukaiset ”täydet valtuudet”
 - ❖ =valtion toimivaltaisen viranomaisen antamia asiakirjoja, joissa henkilö nimetään edustamaan valtiota kaikissa sopimukseen liittyvissä toimitissa, mukaan lukien sopimusneuvottelut tai suostumus siihen, että valtio sitoutuu sopimukseen
 - ❖ Täydet valtuudet, eivät ole tarpeen, jos muut osapuolet toimineet siten, että heidän tarkoituksenaan oli katsoa kyseisen henkilön edustavan valtiota

Valtiosopimuksen laatiminen (jatkuu)

- ❖ ”täydet valtuudet” on joustava
 - ❖ Henkilö jolla ei ole täydellistä toimivaltaa tehdä sopimusta → valtio voi myöhemmin vahvistaa virkamiehen toimen omaksi (VCLT artikla 8)
 - ❖ Valtio ohjeistanut valtuutettua (täydet valtuudet omaavaa henkilöä) olemaan antamatta suostumusta, mutta tämä on tehnyt sen silti → suostumus voidaan mitätöidä vain, jos valtio on etukäteen ilmoittanut muille neuvotteleville valtioille edustajalleen aseudesta rajoituksesta (VCLT artikla 47)
 - ❖ Tällä pyritään takaamaan oikeusvarmuus

Suostumuksen ilmaiseminen

- ❖ Hyväksymisen jälkeen ehdotetun sopimuksen lopullinen teksti voidaan esittää osapuolille, jotka voivat ilmaista suostumuksensa sopimuksen sitovuuteen
 - ❖ Kansainvälinen konferenssi voi äänestää sopimuksen hyväksymisestä 2/3 enemmistöllä läsnä olevien valtioiden äänistä

Suostumuksen allekirjoituksella

- ❖ Allekirjoitus on yleensä vain ensimmäinen askel kohti ratifiointia, hyväksymistä tai kansallisen lainsäädännön mukaista hyväksyntää
 - ❖ Ei edellytä allekirjoittajalta lupautua ratifioida sopimus tai ryhtyä lisätoimiin sen ratifioimiseksi
 - ❖ Allekirjoittajaa sitoo väliaikainen vilpittömän mielen velvoite pidättäytyä toimista, jotka saattaisivat tehdä tyhjäksi sopimuksen tarkoituksen ja päämäärän
 - ❖ VCLT artikla 18(a): velvoitteesta vapautuu, jos tekee selväksi ettei enää aio ratifioida sopimusta

Suostumus ratifioinnilla

❖ Suostumus ratifioinnilla

- ❖ VCLT artikla 14: ratifiointi on tarpeen, kun siitä määrätään sopimuksessa tai kun se muutoin perustuu osapuolten aikomukseen tai kun valtion edustajan (riippumatta siitä, onko hänellä täydet valtuudet vai ei) allekirjoitus on saatettu ratifioinnin edellytykseksi
- ❖ 1. elementti – kansallisen lainsäädännön mukainen hyväksyntä
 - ❖ Kansallisessa lainsäädännössä määritetty toimivaltainen elin tai viranomainen, joka voi suostua sitoutumaan kansainvälisoikeudelliseen velvoitteeseen
- ❖ 2. elementti – osapuolet virallisesti vaihtavat tai tallettavat ratifioimisasiakirjansa
 - ❖ Monenvälisissä sopimuksissa yksi osapuoli tai YK:n sihteeristö toimii tallettajan, joka kerää ja ylläpitää ratifiointiin liittyviä tietoja ja soveltaa sääntöjä, jotka koskevat kiistanalaisten toimijoiden (Palestiina) kelpoisuutta
 - ❖ Asiakirjojen vaihto kohteliaisuuskysymys; ei pakollista ellei sopimuksessa toisin määrätä

Suostumus liittymällä

- ❖ Valtio voi suostua siihen, että jo valmis sopimus sitoo sitä liittymisprosessin kautta
 - ❖ Sopimus tullut voimaan, ennen kuin valtiosta tuli valtio
 - ❖ Esim. YK:n peruskirja ja vuoden 1945 jälkeen itsenäistyneet valtiot
 - ❖ Poliittisten olosuhteiden muuttuminen valtiossa
 - ❖ Espanjasta demokratia
 - ❖ Valtio, joka osallistunut monenvälisiin sopimusneuvotteluihin, mutta ei ole allekirjoittanut sopimusta → myöhemmin päättää liittyä sopimukseen
- ❖ Mahdollista vain, jos sopimus avoin muille
- ❖ Voidaan asettaa ehtoja liittymiselle

Sopimuksen voimaantulo

- ❖ Sopimus tulee voimaan heti, kun osapuolet antaneet suostumuksensa sopimuksen sitovuuteen, ellei toisin päätetä
 - ❖ Joissakin monenvälisissä valtiosopimuksissa määrätään ratifiointien vähimmäismäärä, jotta sopimus tulee voimaan
 - ❖ Voidaan myös asettaa tietty päivämäärä, jolloin sopimus tulee voimaan
 - ❖ Tai tietyn ajan kuluessa viimeisen tarvittavan ratifioinnin jälkeen

Sopimukseen tehtävät muutokset (**amendments** ja **modifications**)

- ❖ Sopimusosapuolet voivat halutessaan muuttaa keskinäisiä velvoitteitaan
- ❖ Amendment (VCLT artikkelit 39-40)
 - ❖ Muodollisempi; edellyttää kaikkien sopimuspuolten, jotka liittyvät sopimuksen alkuperäiseen tekemiseen, suostumusta
 - ❖ Monenkeskeiset sopimukset:
 - ❖ Kaikki ehdotukset toimitettava kaikille osapuolille → heillä oikeus päättää osallistuvatko muuttamista koskeviin neuvotteluihin vai jäävätkö neuvottelujen ulkopuolelle ja pysyvät sidottuna nykyisiin ehtoihin
 - ❖ Voivat sopia erilaisista menettelyistä
 - ❖ YK:n peruskirja 108 artikla
 - ❖ 2/3 jäsenvaltioista (mukaan lukien kaikki 5 turvallisuusneuvoston pysyvää jäsentä) on ratifioitava muutos, joka sitoo kaikkia jäsenvaltioita

Sopimukseen tehtävät muutokset (amendments ja **modifications**)

- ❖ Modification (VCLT artikla 41)
 - ❖ Edellyttää, että kaksi tai useampi osapuolta pyrkii muuttamaan sopimusta
 - ❖ Voivat tehdä sopimuksen keskenään
 - ❖ Muutoksen oltava mahdollinen eikä sitä ole sopimuksessa kielletty, eikä se vaikuta muihin eikä ole ristiriidassa sopimuksen tarkoitusperän tai päämäärän kanssa
 - ❖ Sitoo vain muutoksen hyväksyneitä osapuolia
 - ❖ Jos uusi osapuoli liittyy muutettuun sopimukseen, on hän alkuperäiseen sopimukseen sidottujen osapuolten kohdalla sidottu myös alkuperäiseen sopimukseen
- ❖ Muutokset käytännössä harvinaisia, koska ne vaarantavat oikeusvarmuuden
 - ❖ Tieto siitä, mitä lakia milloinkin sovelletaan

Varaumat

- ❖ Yksipuolisia toimia, joilla valtiot päättävät sulkea pois tietyn ehdon oikeusvaikutuksen (VCLT 20 d) tai muuttaa sitä, kun ne suostuvat sitoutumaan sopimusvelvoitteeseen
 - ❖ HUOM! Varaumia eivät ole lausumat, joilla ei ole tarkoitus olla sitovia seurauksia
- ❖ Varaumia säännellään VCLT:n artikloissa 19-23
- ❖ Periaatteessa sallituja
 - ❖ Käyttö voidaan rajoittaa tiettyihin sopimuksen osiin
 - ❖ Voidaan kieltää sopimuksessa kokonaan
 - ❖ YK:n merioikeusyleissopimus
 - ❖ Kemiallisten aseiden kieltosopimus
 - ❖ Rooman perussäännös
- ❖ Varauma voidaan kieltää koska
 - ❖ Se on ristiriidassa sopimuksen tavoitteen ja tarkoituksen kanssa
 - ❖ Sopimuksen tavoitteesta, tarkoituksesta tai siitä, että siinä on rajoitettu määrä neuvotteluosapuolia, käy selvästi ilmi, että sopimuksen soveltaminen kokonaisuudessaan on olennainen edellytys sille, että sopimus sitoo osapuolia

Varaumat (jatkuu)

- ❖ Tehtävä kirjallisesti, tietyn menettelyn mukaisesti
 - ❖ Varauman tehnyt valtio voi peruuttaa ne milloin tahansa
- ❖ Eivät vaadi kaikkien osapuolten hyväksyntää, ellei itse sopimus sitä edellytä
- ❖ Varauman tekemisen mahdollisuudella pyritään säilyttämään joustavuus
 - ❖ Kansainliitto salli vain kaikkien hyväksymät varaumat, jos ei yksimielistä hyväksyntää → varauma sekä suostumus tulla sidotuksi olivat MITÄTTÖMIÄ
 - ❖ 1948 – kansanmurhaa koskeva yleissopimus
 - ❖ Avattiin allekirjoitettavaksi → IX artikla: yleissopimuksen soveltamista ja tulkintaa koskevat riidat voidaan saattaa ICJ:n käsiteltäväksi → NL haluton ratifioimaan → muut valtiot vastustivat mahdollisia varaumia, koska muuten osapuolten velvoitteet olisivat erilaiset → yleiskokous päätti saattaa kysymyksen kansanmurhaa koskevaan yleissopimukseen tehdystä varaumasta ICJ:n käsiteltäväksi → ICJ antoi neuvoa antavan lausunnon, jolla suuri vaikutus VCLT:n laatimiseen
- ❖ ILC teki 2011 Sopimukseen tehtäviä varaumia koskevan käytännön oppaan
 - ❖ Ei sitova

Varauman oikeusvaikutukset

❖ Yleissääntö

- ❖ Varauma muuttaa varauman tehneen sopimuspuolen osalta sopimuksen tiettyä määräystä, sen suhteissa muihin sopimuspuoliin
- ❖ Jos toinen osapuoli vastustaa varaumaa, varauman tehnyt osapuoli ei voi vedota varaumaan näiden kahden valtion välisissä suhteissa
- ❖ Vaiti olevan osapuolen katostaan hyväksyvän varauman

❖ Pehmeä vastalause

- ❖ Toinen osapuoli vastustaa varaumaa, mutta ei sopimuksen voimaantuloa sen ja varauman tehneen osapuolen välillä
 - ❖ Määräyksiä, joita varauma koskee, ei sovelleta näiden kahden valtion välillä varauman osalta

❖ Kova vastalause

- ❖ Valtio esittää varauman, jota muut osapuolet vastustavat sillä perusteella, että loukkaava varauma on ristiriidassa sopimuksen tavoitteen ja tarkoituksen kanssa → vastustavat osapuolet kieltäytyvät sopimussuhteista varauman tehneen valtion kanssa
- ❖ Syntyy erityisesti silloin, kun monenvälisellä sopimuksella pyritään luomaan yhtenäinen, yleisesti sovellettava sopimusjärjestelmä
 - ❖ Esimerkiksi ihmisoikeuksien, meren tai ympäristön suojelu

Varauman oikeusvaikutukset (jatkuu)

- ❖ Kuka saa päättää, onko varauma sallittu
 - ❖ Joissakin ihmisoikeussopimuksessa (erityisesti ECHR ja IACHR)
 - ❖ Toimivalta päättää varaumien hyväksyttävyydestä annetaan kyseisillä sopimuksilla perustetuille toimielimille

Valtiosopimusvelvoitteiden soveltamisala

- ❖ Pacta sunt servanda –periaate

- ❖ Kansainvälisen oikeuden perusperiaate

- ❖ VCLT artikla 26

- ❖ Jokainen voimassa oleva sopimus sitoo sen osapuolia, ja niiden on noudatettava sitä vilpittömässä mielessä

- ❖ Gabčíkovo-Nagymaros –tuomio 1997

- ❖ Kansainvälinen tuomioistuin: osapuolten vastavuoroinen virheellinen toiminta ei voi johtaa sitovan sopimuksen päättymiseen tai oikeuttaa sen irtisanomista

- ❖ Jopa vastavuoroisen rikkomisen tapauksessa osapuolten oli pacta sunt servanda –periaatteen mukaisesti pyrittävä löytämään ratkaisu sitovan sopimuksen aikaansaamiseksi

Valtiosopimusvelvoitteiden soveltamisala (jatkuu)

❖ Kolmas osapuoli

- ❖ Sopimus ei voi lähtökohtaisesti luoda velvoitteita kolmannelle osapuolelle ilman sen suostumusta (pacta tertiis nec nocent nec prosunt)

- ❖ VCLT artikla 35:

- ❖ Kolmas valtio voi tulla sidotuksi sopimukseen, jos alkuperäiset sopimuspuolet ovat niin aikoneet, mutta vain, jos kolmas valtio nimenomaisesti siihen [velvoitteeseen] suostuu
- ❖ Kolmanteen valtioon kohdistuva velvoite voidaan vahvistamisen jälkeen kumota tai muuttaa
 - ❖ VAIN molempien sopimuspuolten ja kyseisen kolmannen valtion suostumuksella

- ❖ VCLT artikla 38

- ❖ Poikkeus pacta tertiis nec nocent nec prosunt –periaatteeseen
 - ❖ Jos sopimusmääräyksen sisältämät säännöt ovat tulleet kansainväliseksi tapaoikeudeksi, se sitoo kolmatta

- ❖ Kolmannen valtion oikeudet (in favorim tertii)

- ❖ VCLT artikla 36:

- ❖ Kolmas valtio suostuu ellei toisin ilmoiteta
- ❖ Kolmannelle valtiolle annettu oikeus voidaan peruuttaa tai sitä voidaan muuttaa
 - ❖ Ilman kolmannen suostumusta VAIN, jos osoitetaan, että oikeus oli tarkoitettu peruutettavaksi tai muutettavaksi ilman sen suostumusta

Valtiosopimusten tulkinta

❖ Ensisijaiset keinot (VCLT artikkelit 31-33)

❖ Objektiivinen lähestymistapa

- ❖ Pyritään selvittämään sopimusmääräyksen varsinaisen tekstin objektiivinen merkitys
 - ❖ Käytettyjen sanojen analysointia

❖ Subjektiivinen lähestymistapa

- ❖ Pyritään tarkastelemaan sopimuksen osapuolten aikomuksia mahdollisten epäselvyyksien ratkaisemiseksi

❖ Teleologinen lähestymistapa

- ❖ Korostetaan sopimuksen tavoitetta ja tarkoitusta perustana, jota vasten tietyn määräyksen merkitys olisi ymmärrettävä

❖ Myöhempi käytäntö

- ❖ Ylimääräinen ensisijainen tulkintakeino
- ❖ Sopimuspuolten myöhempi käytäntö, voi merkitä niiden välistä hiljaista sopimusta poiketa niiden alkuperäisestä tarkoituksesta, joka ilmenee sopimustekstistä
 - ❖ ICJ omaksunut rajoittavan tulkinnan siitä, mitä voidaan pitää merkityksellisenä myöhempanä käytäntönä

VCLT artiklan 31 kohta 1

- ❖ *1. Valtiosopimusta on tulkittava vilpittömässä mielessä ja antamalla valtiosopimuksessa käytetyille sanonnoille niille kuuluvassa yhteydessä niiden tavallinen merkitys, sekä valtiosopimuksen tarkoituksen ja päämäärän valossa.*
- ❖ Voidaan katsoa heijastavan tapaoikeutta

Valtiosopimusten tulkinta (jatkuu)

- ❖ Täydentävä tulkintakeinot

- ❖ VCLT:n 32 artikla sallii täydentävien tulkintakeinojen käytön 31 artiklan mukaisen tulkinnan vahvistamiseksi tai sopimusmääräyksen tulkintaprosessin helpottamiseksi

- ❖ Täydentäviä tulkintakeinoja ovat

- ❖ Valmisteluaineistot

- ❖ Viittaukset sopimuksen tekemisen olosuhteisiin

- ❖ VCLT 33 artikla – sopimukset, jotka autentisoitu useammalla kuin yhdellä kielellä

- ❖ YK:n peruskirja: jokainen versio, jolla monenvälisen sopimuksen teksti on laadittu, katsotaan todistusvoimaiseksi

- ❖ Huomattava merkitys

- ❖ PCIJ:n käytäntö – tulkinta, joka on yhdenmukainen molempien kieliversioiden kanssa

Valtiosopimusten tulkinta (jatkuu)

- ❖ Tehokkuusperiaate (ut res magis valeat quam pereat –periaate)
 - ❖ sopimuksia tulkittava suhteessa niiden ilmoitettuihin tavoitteisiin ja päämääriin
 - ❖ Yksittäisiä määräyksiä tulkittava siten, että niillä mahdollisimman suuri vaikutus, joka on sanojen tavanomaisen merkityksen ja tekstin muiden osien mukainen
 - ❖ Periaatteella on 3 seurausta
 - ❖ 1. kaikkien sopimuksen määräysten oletetaan olevan merkitykseltään sellaisia, että niillä in tarkoitus olla merkitystä tai, että ne ovat välttämättömiä tarkoitetun merkityksen välittämiseksi
 - ❖ 2. katsottava, että sopimus kokonaisuudessaan ja jokainen sen määräys on tarkoitettu jonkin tarkoituksen saavuttamiseksi
 - ❖ 3. mikä tahansa tulkinta, joka tekisi tekstistä tehottoman tai merkityksettömän, olisi virheellinen
- ❖ Periaatteeseen ei voida vedota pelkästään sellaisen määräyksen voimaansaattamiseksi, jossa osapuolten tarkoitus on täysin vastoin tavoiteltua tulkintaa
 - ❖ Rauhansopimusten tulkinta:
 - ❖ ICJ:n neuvoa-antava lausunto: voiko YK:n pääsihteeri nimittää sopimuskomission kolmannen jäsenen riidan toisen osapuolen pyynnöstä, jos toinen osapuoli kieltäytyy nimeämästä omaa edustajaansa → asianomaisten rauhansopimusten asiaa koskevien määräysten luonnollisen ja tavanomaisen merkityksen mukaan 3. jäsen voitiin nimittää vasta sen jälkeen, kun 2 muuta jäsentä oli nimetty → ICJ: tehokkuusperiaatteen perusteella se ei voi antaa rauhansopimusten asiaa koskeville määräyksille sellaista merkitystä, joka olisi ristiriidassa niiden kirjaimen ja hengen kanssa

Valtiosopimuksen pätemättömyys

- ❖ Suhteellinen pätemättömyys (VCLT artiklat 46-50)
 - ❖ Yksi osapuoli voi vedota suhteelliseen pätemättömyysperusteeseen rikkomuksen tehnyttä osapuolta vastaan
 - ❖ Ei vaikuta sopimuksen pätevyyteen kokonaisuutena muiden osapuolten välillä
- ❖ VCLT:
 - ❖ Sopimus tehty ilmeisesti rikkoen sisäisen oikeuden sääntöä, jolla [rikkomuksella] oli perustavanlaatuinen merkitys (artikla 46)
 - ❖ Valtion edustaja asetettu rajoituksen alaiseksi niin, että hän ei voi sijoittaa valtiota, kun muut neuvottelevat ovat tietoa rajoituksesta (artikla 47)
 - ❖ Valtio on tehnyt tietynlaisen virheen (artikla 48)
 - ❖ Valtio on saatu suostumaan toisen neuvotteluvaltion petoksella (artikla 49)
 - ❖ Toinen neuvotteleva valtio on lahjonut valtion edustajan (artikla 50)
- ❖ Edellämainitut olosuhteet harvinaisia; yksikään valtio ei ole koskaan vedonnut näihin menestyksekkäästi kansainvälisessä tuomioistuimessa

Valtiosopimuksen pätemättömyys

- ❖ Absoluuttinen pätemättömyys (VCLT 51-53)
 - ❖ Sopimus alusta asti mitätön, eli johtaa sopimuksen mitätöimiseen ab initio, ikään kuin sopimusta ei olisi koskaan ollutkaan
 - ❖ Lakisääteinen
 - ❖ Kun:
 - ❖ Sopimus allekirjoitettu edustajan pakottamana
 - ❖ Osapuoli uhannut tai käyttänyt voimakeinoja toista osapuolta vastaan
- ❖ VCLT artikla 53:
 - ❖ Sopimus, joka rikkoo ius cogens tason normia, on mitätön
- ❖ VCLT artikla 64:
 - ❖ Jos syntyy preemptorinen normi, kaikki sen kanssa ristiriidassa olevat voimassa olevat sopimukset mitätöityvät ja päättyvät automaattisesti

Valtiosopimusten irtisanominen ja keskeyttäminen (VCLT 54-59)

- ❖ Irtisanominen ei vaikuta mihinkään oikeuksiin, velvoitteisiin tai osapuolten oikeudelliseen tilanteeseen, joka on syntynyt sopimuksen perusteella ennen irtisanomista
- ❖ Keskeyttäminen
 - ❖ Sopimus ”ei lopu lopullisesti”
 - ❖ Sopimukset vapautuvat sopimuksista johtuvista keskinäisistä velvoitteista

Valtiosopimusten irtisanominen ja keskeyttäminen (VCLT 54-59) (jatkuu)

- ❖ Sopimuksen voimassaolon päättymisen vuoksi
 - ❖ Sopimus voi sisältää erityisen määräyksen, joka mahdollistaa irtisanomisen tai keskeyttämisen
 - ❖ Jos ei → kaikki osapuolet voivat antaa suostumuksensa
- ❖ Sopimuksessa voidaan myös määrätä, että vain jotkin sopimuspuolet voivat irtisanoa sopimuksen ja erota sopimusjärjestelmästä
 - ❖ Bolivia, Venezuela ja Ecuador irtisanoneet ICID- yleissopimuksen määräyksellä
 - ❖ Irtisanovan osapuolen ilmoitettava irtisanomisesta 6 kk ennen voimaantuloa
- ❖ Sopimuspuolet voivat määrätä sopimuksen määräaikaaisuudesta tai siitä, että sopimus päättyy kun sen tarkoitus tai tavoitteet on saavutettu

Valtiosopimusten irtisanominen ja keskeyttäminen (VCLT 54-59) (jatkuu)

- ❖ Ilman erityistä määräystä

- ❖ Usein sopimus ei sisällä erityisiä määräyksiä irtisanomisesta tai purkamisesta

- ❖ Tällöin sopimuspuoli voi tehdä niin vain, jos sopimuspuolet aikoneet sallia tällaisen mahdollisuuden tai jos oikeus voi johtua sopimuksen luonteesta

- ❖ Ei kuitenkaan koske esimerkiksi ICCPR:ää

- ❖ Jos kaikki voimassaolevan sopimuksen osapuolet tekevät myöhemmän sopimuksen samasta aiheesta → VCLT (artikla 59): aikaisemman sopimuksen voidaan katsoa päättyneen

- ❖ VAIN, jos vanhan sopimuksen aihe kuuluu uuden soveltamisalaan TAI vanhan ja uuden sopimuksen ehdot ovat niin ristiriitaisia että on mahdotonta noudattaa molempia samanaikaisesti

Valtiosopimusten irtisanominen ja keskeyttäminen (VCLT 54-59) (jatkuu)

- ❖ Olennainen sopimusrikkomus

- ❖ Inadimplenti non est adimplendum

- ❖ Vastavuoroisuuden logiikka: muut sopimuspuolet voivat irtisanoa sopimuksen mukaiset velvoitteensa, jos toinen sopimuspuoli rikkoo olennaisesti sopimusvelvoitetta

- ❖ Valtiot eivät saa yksipuolisesti vedota olennaiseen rikkomukseen ilman takeita väärinkäytöksen estämiseksi

- ❖ Vaarantaisi oikeusvarmuuden

- ❖ VCLT artikla 60:

- ❖ Vahinkoa kärsineen osapuolen täytettävä tietyt vaatimukset voidakseen vedota olennaisen rikkomuksen perusteella sopimuksen keskeyttämiseen tai irtisanomiseen

Valtiosopimusten irtisanominen ja keskeyttäminen (VCLT 54-59) (jatkuu)

- ❖ Toteutumisen lähestyvä mahdottomuus
 - ❖ Jos sopimuksen tekemisen jälkeen ilmenee tiettyjä olosuhteita, jotka tekevät sopimuksen mukaisen velvoitteen täyttymisen pysyvästi mahdottomaksi, sopimuksen osapuoli voi irtisanoa sopimuksen tai purkaa sen
 - ❖ Esimerkiksi valtiosopimuksen toteuttamiseksi välttämättömän kohteen pysyvä katoaminen tai tuhoutuminen

Valtiosopimusten irtisanominen ja keskeyttäminen (VCLT 54-59) (jatkuu)

- ❖ Olosuhteiden olennainen muutos (rebus sic standibus)

- ❖ Kiistanalainen

- ❖ Heikentää pacta sunt servanda –periaatetta

- ❖ Antaa osapuolelle mahdollisuuden yksipuolisesti heikentää sopimussuhteiden vakautta yksilöimällä olosuhteet, joiden perusteella se voi irtisanoa sopimusvelvoitteensa

- ❖ Kansainvälinen oikeus myöntää, että olosuhteiden perustavanlaatuinen muutos, joka on johtanut sopimuksen hyväksyntään, voi tietyin edellytyksin antaa osapuolelle [jota asia koskee] perusteen vedota sopimuksen irtisanomiseen tai keskeyttämiseen, jos se on johtanut sopimuksen asettamien velvoitteiden laajuuden radikaaliin muuttumiseen